

3. П'ятницька-Позднякова І. С. Організація навчально-дослідницької діяльності студентів у вищій школі / І. С. П'ятницька-Позднякова // Педагогічні науки. – №11. – 2002. – С.96-101.
4. Хорунжий М. Науково-педагогічні школи як головний критерій оцінки інтелектуального потенціалу та суспільного визнання сучасних університетів / М. Хорунжий // Вища школа. – 2011. – №9. – С.61-71.

Антонюк Л.В.

**УЧЕБНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК КОМПОНЕНТ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОГО
НАПРАВЛЕНИЯ ПОДГОТОВКИ**

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена необходимостью внедрения в учебный процесс принципа “учение через исследование” как основания фундаментального образования будущего учителя математики и физики. Показано возможность проектирования учебно-исследовательской деятельности студентов педагогического вуза и предложено авторский подход к реализации внедрения её в учебный процесс при изучении математических дисциплин на младших курсах.

Ключевые слова: учебно-исследовательская деятельность студентов, проектирование, математические сочинения, индивидуальная учебно-исследовательская работа, проекты.

Antoniuk L.V.

**EDUCATIONAL RESEARCH AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL FORMATION
OF STUDENTS PHYSICS AND MATHEMATICS TRAINING**

The relevance of the material set out in the article, due to the need to implement the learning process of the principle of “learning through research” as the basis of fundamental education of future teachers of mathematics and physics. The possibility of designing teaching and research activities of students of pedagogical universities and proposed architectural approach to implementing its introduction in the educational process in the study of mathematical sciences at the junior courses.

Key words: teaching and research activities of students, design, math works, individual teaching and research work and projects.

УДК [378.011.3-051:811]:004

Бедевельська М.В.

**КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Статтю присвячено розгляду проблеми зміни наявної освітньої парадигми підготовки майбутніх фахівців, зокрема майбутніх учителів іноземних мов. Розглянуто яким чином для них реалізується компетентнісний підхід.

Ключові слова: компетентнісний підхід, підготовка майбутніх учителів англійської мови, реалізація компетентнісного підходу.

Постановка проблеми. Зміна освітньої парадигми нашого суспільства зумовлює необхідність введення поняття компетентності й компетентнісного підходу, відповідно до якого змінюється сукупності переконань, цінностей учасників навчально-виховного процесу, технічних засобів організації навчального процесу тощо. Такі перетворення стосуються і майбутніх учителів іноземної мови, підготовка яких згідно компетентнісного підходу вимагає формування у них високого рівня готовності студентів до професійно-педагогічної діяльності, яка забезпечується сукупністю ключових, загальних і спеціальних компетенцій, професійної компетентності, творчих, дослідницьких здібностей, високого рівня

інтелігентності, педагогічної майстерності, духовно-морального потенціалу, конкурентоздатності на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень переконує в тому, що останнім часом активізувались пошуки в галузі теорії та практики підготовки вчителів іноземної мови. Про це йдеться в працях І. Бім, Н. Гальської, С. Гапонової, Г. Китайгородської, С. Ніколаєвої, Е. Пасова, В. Ріверс, М. Сельсе-Мерсія, В. Скалкіна. Окремі аспекти компетентнісного підходу вивчали: О. Овчарук (розвиток компетентнісного підходу); Д. Власов, Н. Кузьміна, Н. Матяш (професійна компетентність); О. Пометун, С. Трубачова (запозичення досвіду зарубіжних країн для реалізації компетентнісного підходу); О. Локшина (моніторинг рівня досягнення компетентності); А. Хуторський, І. Зимняя (визначення компетенцій); Ж. Вітлін, О. Верещагіна, Ю. Пасов (професійна компетентність вчителя іноземних мов) та ін. Різні аспекти підготовки вчителів іноземної мови з урахуванням компетентнісного підходу досліджувало чимало зарубіжних учених, зокрема: Б. Менсфілд (компетентність і стандарти), Р. Степлес (природа компетентності), Е. Вулф (компетентність і знання), Б. Росне, Н. Додл, Дж. Купер, Р. Хаустон (компетентнісно-орієнтована освіта вчителів), В. Хантер (мультикультурна освіта в контексті компетентнісно-орієнтованого навчання), Е. Шорт, П. Хеге (концепції компетенцій), Дж. Берк (компетентнісно-орієнтоване навчання).

Метою статті є висвітлення проблеми підготовки майбутніх учителів англійської мови в умовах компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні існують різні бачення щодо впровадження компетентнісного підходу як на його користь, так і щодо його неприйняття. Зокрема, М. Бершадський вважає, що поява такої категорії як “компетентнісний підхід” є дещо штучною, спрямована на те, щоб сховати старі проблеми під новими шатами [1, с.136]. Є. Зеєр та Є. Семанюк відзначають невідповідність із самого початку практичної орієнтованості компетентнісного підходу та існуючої предметної (в тому числі, і метапредметної) орієнтації педагогічної практики [4, с.24]. Незважаючи на різнопланове бачення впровадження компетентнісного підходу в освіту, більшість дослідників вважають, що він найглибше відображає модернізаційні процеси, що мають місце в усіх країнах Європи. Перш, ніж говорити про підготовку майбутніх учителів іноземних мов засобами компетентнісного підходу розглянемо як різні науковці трактують сутність самого поняття “компетентнісний підхід” [8]. За баченням П. Борисова [3], компетентнісний підхід в навчанні означає виділення із змісту освіти ключових компетентностей, що базуються на знаннях, вміннях і навичках, способах творчої діяльності і емоційно-ціннісному ставленні. При цьому знання, вміння і навички повинні розглядатися як основа, на якій формуються способи творчої діяльності та досвід емоційно-ціннісного ставлення. Зовсім з іншого боку розкриває сутність компетентнісного підходу В. Болотов [2]. На його думку, компетентнісний підхід висуває на перше місце не поінформованість учня, а вміння вирішувати проблеми. З усіх існуючих визначень поняття “компетентнісний підхід”, ми погоджуємося з твердженням О. Пометун, згідно з яким, компетентнісний підхід є спрямованістю освітнього процесу на формування і розвиток ключових і предметних компетентностей особистості [7]. Тобто науковець вказує на необхідність урахуванням особистісних характеристик майбутнього фахівця.

Компетентнісний підхід акцентує увагу на результаті освіти, причому в якості результату розглядається не сума засвоєних знань, а здатність людини застосовувати їх в різних проблемних ситуаціях. Деякі дослідники вважають, що компетентнісний підхід – це сукупність загальних принципів для визначення цілей навчання, добору змісту навчання, організації процесу навчання та оцінки результатів навчання [6].

У межах нашого дослідження під компетентнісним підходом до підготовки майбутніх учителів іноземних мов розуміємо таку організацію навчально-виховного процесу майбутніх учителів іноземних мов, яка максимально спрямована на формування в них умінь

розв'язувати професійні завдання, спроможності знаходити необхідну інформацію, креативного підходу до майбутньої професійної діяльності.

До числа принципів компетентнісного підходу до підготовки майбутніх учителів іноземних мов відносимо: сенс навчання (розвиток здатності у майбутніх учителів іноземних мов до самостійного розв'язання проблеми в різних сферах і видах професійної діяльності на основі використання соціального досвіду, елементом якого є і власний досвід); зміст навчання (дидактично адаптований соціальний досвід до розв'язання пізнавальних, світоглядних, моральних, політичних та інших проблем майбутніх учителів іноземних мов); зміст організації навчального процесу (створення умов для формування досвіду самостійного розв'язання пізнавальних, комунікативних, організаційних, моральних та інших проблем майбутніх учителів іноземних мов, що становлять зміст освіти); оцінка результатів навчання (аналіз рівнів освіченості кожного етапу навчання майбутніх учителів іноземних мов).

Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх учителів іноземних мов ставить певні вимоги до викладацького складу, а саме підготовку нового навчального теоретичного та практичного базису, вивчення європейського досвіду з даної проблеми, який необхідно адаптувати до вітчизняної науки, щоб досягнути ефективної організації навчально-виховного процесу. В ході взаємодії викладача та студентів відбувається реалізація компетентнісного підходу. Власний досвід реалізації такого підходу до підготовки майбутніх учителів іноземних мов у Мукачівському державному університеті полягав у застосуванні різних форм навчально-виховного процесу, а саме: парної, групової, колективної, що дало змогу активізувати навчально-пізнавальну діяльність кожного студента та формувати у них здатність діяти у різних ситуаціях, що можуть виникати в процесі професійної діяльності.

При реалізації компетентнісного підходу до підготовки майбутніх учителів іноземних мов ми опирались на виокремлені Т. Равчиною три вагомні ролі викладача за мірою педагогічного втручання у процес навчання студентів:

“науковий просвітитель” – організація процесу осмисленого оволодіння науковими поняттями, теоріями як системою різних взаємозв'язків, що визначають їх суть;

“наставник” – цілеспрямоване поетапне керівництво процесу набуття досвіду, зростання самостійності, творчості студентів;

“фасилітатор” – організація процесу навчання, створення простору для самостійної діяльності студентів, визначення власних освітніх потреб, супровід студентів у процесі набуття власних знань, умінь, досвіду.

Фасилітацією (від лат. “допомога”) називають особливу позицію, яку займає педагог, що відмовляється від ролі експерта на користь ролі помічника, що супроводжує власний пошук студентів [9].

Позицію “наукового просвітителя” при підготовці майбутніх учителів іноземних мов займаємо на лекційних заняттях (це сприяє оптимізації навчально-виховного процесу, покращенню рівня засвоєння теоретичних знань та виконанню практичних завдань), “наставника” – практичних заняттях (сприяє формуванню вміння застосовувати теоретичні знання на практиці), “фасилітатора” для організації самостійної роботи (сприяє поглибленню професійних інтересів, якостей, компетентностей та культури самостійного опрацювання нового матеріалу).

Ми погоджуємось із баченням М. Кислова, який виділяє наступні можливості компетентнісного підходу, які є актуальними і при підготовці майбутніх учителів іноземних мов:

- 1) вчитися (визначати цілі пізнавальної діяльності, вибирати необхідні джерела інформації, вибирати оптимальні способи реалізації поставлених цілей, оцінювати отримані результати);
- 2) пояснювати явища дійсності, їх сутність, причини, взаємозв'язки;
- 3) орієнтуватися у ключових проблемах сучасного життя;
- 4) орієнтуватися у світі духовних цінностей, що відображають різні культури і світогляди;

- 5) розв'язувати проблеми, пов'язані з реалізацією певних соціальних ролей;
- 6) розв'язувати проблеми, спільні для різних видів професії та іншої діяльності [5].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, підготовка майбутніх учителів іноземних мов в умовах компетентнісного підходу сприяє формуванню у них здатностей вирішувати професійні завдання, підсилює практичну орієнтованість освіти, підкреслює роль досвіду, висуває на перший план не лише інформованість, а й уміння вирішувати життєві та професійні проблеми. Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні розвитку педагогічної майстерності майбутнього учителя іноземних мов в умовах компетентнісного підходу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бершадский М. Е. Компетенция и компетентность: сколько их у российского школьника? / М. Е. Бершадский // Народное образование. – 2004. – №4. – С. 136-143.
2. Болотов В. А., Сериков В. В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8–14.
3. Борисов П. П. Компетентностно-деятельный подход и модернизация содержания общего образования // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2003. – № 1. – С. 58–61.
4. Зеер Е. М. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Е. М. Зеер, Е. В. Сыманюк // Высшее образование в России. – 2005. – №4. – С. 24-28.
5. Кислова М.А. Поняття компетентнісного підходу та ключової компетентності при навчанні вищій математиці / Кислова М.А. Вісник Криворізького національного університету / Збірник наукових праць. – Кривий Ріг: Видавничий центр КТУ, 2012. – Вип.31. – С. 3-6.
6. Компетентностный подход / Школьные технологии. – №1, 2005. – 7 с.
7. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті //Історія в школах України. – 2007. – № 6. – С. 3–12.
8. Петрух Р. Б. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті / Р. Б. Петрух, В. М. Теслюк // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія: збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 155. – Ч. 1. – С. 53 – 59.
9. Равчина Т. Діяльність викладача вищої школи в контексті сучасної філософії освіти / Тетяна Равчина // Вісник Львів. ун-ту. – 2009. – Вип. 25. – Ч.3. – С. 11-22. Серія педаг.

Бедевельська М.В.

КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена рассмотрению проблемы изменения существующей образовательной парадигмы подготовки будущих специалистов, в частности будущих учителей иностранных языков. Рассмотрены каким образом для них реализуется компетентностный подход.

Ключевые слова: компетентностный подход, подготовка будущих учителей английского языка, реализация компетентностного подхода.

Bedevelska M.V.

COMPETENCE APPROACH TO TRAINING FUTURE TEACHERS OF ENGLISH

Article is dedicated to the problem of changing the current educational paradigm of future professionals, including future teachers of foreign languages. We consider how to approach them implemented competency.

Key words: competence approach, preparation of future teachers of English, the implementation of the competency approach.